

Harkinnanvaraisen toimeentulotuen periaatteiden vahvistaminen

996/05.02.00.00/2020

Sosiaali- ja terveyslautakunta 10.12.2020 § 119

Valmistelija**Esittelijä**

Sosiaalipalvelupäällikkö Heidi Ulriksson, puh. 02 458 5700

Vt. sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Miia Lindström, puh. 040 688 5497

etunimi.sukunimi@parainen.fi

Toimeentulotukea koskevan lainsäädännön muutoksen jälkeen perustoimeentulotukea haetaan Kelasta 1.1.2017 alkaen. Kunnan tehtävänä on edelleen harkinnanvaraisen täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen.

1.1.2017 jälkeen kunta ei voi enää päättää harkinnanvaraisesta toimeentulotuesta, ennen kuin Kela on käsitellyt perustoimeentulotukihakemuksen; poikkeuksena on sosiaalipäivystyksen kautta myönnettävä, kiireelliseksi luokiteltava ehkäisevä toimeentulotuki.

On huomattava, että täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kustannuksiin voi sisältyä eri kustannuksia eri kunnista ja että ne kirjanpidossa voidaan kirjata eri tileille. Siksi valtakunnalliset tilastot, joissa on laskettu kustannus asukasta kohden, eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Paremmat analyysit saamiseksi kunnan harkinnanvaraisen toimeentulotuen käytöstä ensi vuoden alusta lähtien aletaan tilastoimaan asiakasryhmiä ja alueita, joilla harkinnanvaraisen toimeentulotuen tarve on suurin. Alustava selvitys vuosilta 2019–2020 osoittaa kuitenkin, että merkittävä osa harkinnanvaraisesta toimeentulotuesta on myönnetty yksinhuoltajaäideille, lapsiperheille ja erityisesti lastensuojelun piirissä oleville perheille.

Sosiaalipalveluyksikkö on säännöllisesti vuosittain päivittänyt harkinnanvaraisen toimeentulotuen periaatteita. Sosiaali- ja terveyslautakunta on vahvistanut periaatteet ja kohtuulliset kustannukset.

Periaatteisiin on nyt tehty suurempia muutoksia, ja ne ovat nyt yhdenmukaisemmat suhteessa lähikuntien ja alueen vastaaviin periaatteisiin. Periaatteet ovat myös kattavampia aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Kuntoutuksen työtoiminnan yhteydessä tehtävät matkat on aikaisemmin myönnetty täydentävänä toimeentulotukena, mutta jatkossa on tarkoitus, että tämä kustannus siirtyy työllistämisen kustannuspaikalle ja sisältyy aktivointisuunnitelmaa koskevaan päätökseen.

Harkinnanvarainen toimeentulotuki tulisi nähdä osana suurempaa kokonaisuutta.

Harkinnanvarainen toimeentulotuki on tärkeä työkalu aikuissosiaalityössä, kun ihmisiä autetaan selviämään vaikeista ajoista. Pyrkimys on, että kukaan ei jäisi riippuvaiseksi täydentävästä toimeentulotuesta pitkäksi aikaa ja että asiakkuuteen liittyy aina kattava selvitys palvelutarpeesta, jossa taloudellisten

vaikeuksien syyt kartoitetaan, ja että asiakkaan kanssa tehdään ratkaisukeskeistä työtä.

Täydentävällä toimeentulotuella pyritään myös tukemaan henkilön elämää niin, että tilanne ei pahene entisestään ja joudutaan käyttämään kalliita ostopalveluita tai kuormittamaan sairaanhoitoa heikentyneen terveyden vuoksi. Siksi täydentävällä toimeentulotuella on ehkäisevä vaikutus yhteiskuntaan, eikä pelkästään taloudellisesta näkökulmasta.

Yksi suurista haasteista aikuissosiaalityössä on psykiatrisen erikoissairaanhoidon heikko saatavuus asiakkaille. Jotkut asiakkaat ovat niin vaikeasti sairaita, että se heijastuu heidän kykyynsä noudattaa arjen hallinnan suunnitelmia ja sitoutua niihin. Nouseva trendi, joka on nähtävissä myös muissa kunnissa, on esimerkiksi tarve tehdä mittavia raivaussiivouksia asiakkaiden luona.

Jotkin päihde- ja mielenterveyshuoltoon liittyvät kustannukset kuuluvat Paraisilla harkinnanvaraisen toimeentulotuen piiriin. Kaupungilla ei ole yöpymispaikkaa eikä tarpeeksi kriisiasuntoja, ja näin ollen joudutaan esimerkiksi myöntämään tukea vuokratästeihin, jotta henkilö/perhe ei joutuisi hädetyksi ja asunnottomaksi.

Harkinnanvaraisella toimeentulotuella ehkäistään myös syrjäytymistä ja vähennetään lasten ja nuorten alemmuudentunnetta mahdollistamalla esimerkiksi harrastuksia ja muita asioita, joihin muillakin lapsilla ja nuorilla on pääsy. Lapsiperheiden köyhyydellä on kauaskantoisia kielteisiä seurauksia, joiden vaikutukset saattavat näkyä vielä aikuisiälläkin.

Vuodeksi 2021 talousarviosta on vähennetty 40 % täydentävän toimeentulotuen varoista samalla kun työttömyys lisääntyy koronapandemian takia. Vähennyksen toteuttaminen tulee olemaan haastavaa. Tämän seurauksena voi olla, että joudutaan hyväksymään muun muassa asunnottomuutta ja lisääntyneitä kustannuksia muissa yksiköissä.

Liite	8 Ehkäisevää toimeentulotukea ja täydentävää toimeentulotukea koskevat soveltamisohjeet 1.1.2021 alkaen
Ehdotus	Sosiaali- ja terveystaloutakunta vahvistaa kunnan ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen myöntämistä koskevat ohjeet liitteen mukaisesti.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
